

Kemény Manó cégnél kaphatók: használt hengerek, siksziták, tararok, 170-180 l, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikk: u. m.: hevederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövetek, lámpabél, filc, szil, szitacsokóanyag, lakkvázon, szajak, szivjász, ragasztó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kaphatók, cserélhető, javítható garancia mellett. Kékó István, Budapest VI., Nagyvezető-utca 6/a. 2011

Malomszereléseket vállalok, malomokat átalakítok. Szállítok sikszitát, darutisztítógépet, hengereket, fogaskerekeket, valamint borsós és köleshántoló gépeket. Fancsik Dezső, Budapest, XIII., Gómb-utca 23. 3017

Monarch darutól használt állapotban 300-600 mm körmértel megvételre keresek. Ajánlatokat „Darudarálómalom 2933/1” jelűre a kiadóhivatalt továbbít. 2933/1

Két darab Ganz 29/60-as faszekrényes gyűrűs hengerek, 1 db szimpla, modern új Reform, 1 db teljesen modern négyoszályos ikersikszita eladó. **Kriszhaber Károly**, Budapest, XIII., Láng László-utca 6. Telefon: 293-997. 2542

Figyelem! Gépvásárló! Aki nyugodtan akar aludni, traktort, szivószák, benzín- és nyersolajmotort — 2 lóerőtől kezdve — Diamanthoz jöjjön velem, mert egyévi jótállást vállal, és részletes írásra is ad. Budapest Váci-út 43. 2002

Eladó Francis-féle turbina, kifogástalan állapotban üzemnagyság miatt, teljesítménye 3,75 m esénél 16 HP, július 1-ig üzemben megtekinthető. Murakózy Sándor, Bányáda, Komárom vármegye. 10068

Elektromotorok dinamók nagy választékban, tekerések, szerelés, cserélőlecek, Rymorz, Budapest (Váci-út 50.). 2685

Felvonók egyszerű és kettős kivitelben kaphatók. **Kemény Manó**, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 3006/4

Eladó Hoffer és Schrantz 8-as verő, 1 Hoffer és Schrantz 6-os lokomobil, 1 Kann és Heller-féle 65-ös daráló. Schwannauer János, Nagyvezető, Fő-utca 70. 8233

Tányérfelbontógépek új típusúak kaphatók. **Rácz Armin és Társa**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/6

Fogaskerekek simítókések, majdnem mindenfajta hengerekhez kaphatók. **Rácz Armin és Társa**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/7

Társulínék olyan malom bérletéhez, ahol hiányzik a szakutás és az iparjog, vagy kisebb malmot bérelnek 10.000 pengőig. Jellege „Jó búzavidek 8241” 8241

Kereksek megvételre 1000-es lögműtűt, 20-as vagy 24-es szivószák magánjáróval, vagy ugyanilyen petróleumműtűvel, esetleg a motor külön is érdekel. A gépekről részletes leírást és ármegjelölést kérék. Cim: Pongor Sándor malomtulajdonos, Nagybárcskány, Nagrad megye. 8261

Bérbe keresek csúszmán-tes vidéken egy 100 mázsáig terjedő teljesítőképes, búza vagy vegyes malmot búzatermő vidéken. Ugyanott egy teljesen felszerelt kovácsműhely és egy Mav. 20 HP szivógáz magánjáró eladó. **Banka Antal** főmalmár, Solvadtent, 8265

Villanymotorok dinamók eladása, csere, gombolyítás és szakszerű javítása. Szabados, Budapest, V., Váci-út 18. 2042

Mágnespátkók kaphatók. Francia 2 cm széles, 6 pengő, magyar 4 cm széles 12 pengő 50 fillér. Mágneskészítékek és kaphatók. **Kroisler malomberendező vállalat**, Budapest, Főti-út 34. 9890

Eladók 10, 16, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 80, 130 HP stabil szivógázmotorok. **Berger József maloméplő**, Győr, Szent István-út 33. 8879

Malomvasrészek modern, görgős csapágás sikszita meghajtások, Reform tarár, kőjárat, vasrészek, csappantyús zsáktartók, felvonócsapágók, légelezők stb., stb. kaphatók: **Kriszhaber Károly**, Budapest, XIII., Láng László-utca 6. Telefon: 293-997. 2542/1

Retroil olajregenerálót üzempróba is szállítja: **Rácz Armin és Társa**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/2

László Miklós malomberendezési és műszaki cégnél kaphat gyantát, hevedert, serlegeket, márkás szitacsokóanyagot, olaját, tömítéseket, összes műszaki cikkeket, valamint malmi gépeket. Budapest, VII., Nagyatádi Szabó-utca 33. 2733

Mériegyek mázsák, újak és használt eladása, vétele, cserélése, Kollár, Budapest, Péterffy Sándor-utca 32. 9923

Eladók 220/650 használt faszekrényes, egyszerű és 3/8-os hengerek. **Kozma Sándor**, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. 10148

Wörner -Reform alacsony-ágú darutisztító, Radikál hámozógép és egyéb kopító- és gépek jutányos árban kaphatók. **Jahn József malomberendezési vállalat**, Budapest, V., Wahrmann-utca 6-8. 2728/2

Kereksek új vagy használt, tűrészt, legalább 80 cm befogadással és 6 m-es rönköcsival. Eladók: 2 db Mav 1922-beli 8-as, kéthengeres, 11 kétkörös CTU magánjárót, 25 HP Mayer faszekrényes magánjárót. **Bence Sándor gépészmérnök**, Sellye, Baranya megye. 8268

Szakember 4-6-járatú malmot keres megvételre 8-14-járatú, Hombrá bentlósosát bérbe, jó búzatermő, csúszmán-tes vidéken. Ajánlatokat részletes leírással kérék. **Onody Pál**, melombérlő, Sirok, Heves megye. 8266

Siksziták 6-rétű közep-temleges új, 8-rétű szabadonlengő, használt, új sé használt Reformok, új Aspiratort, tarár, hámozógép, felvonóláb és fej, szimpla és dupla, kaphatók **Rácz Armin és Társánál**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/1

Eladó egy 500 kg hordképességű, tolosújos, hitelesített tolosújos, olyan mint az új és egy 1.200 mm csapágós használt, de nagyon jó állapotban levő dobosár. Komoly érdeklődők bővebb megtekinthetnek. **Dudás Károlynál**, Nagykáta, 816. hrsz. 10178

Tartalékhangerek Ganz 29/80, 21/a, 9/14, 22 hengerekhez kaphatók. **Rácz Armin és Társa**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/5

Varrószíjat pótolja a legjobban bevált **„Polip”** ragasztószert. Lerakat: **Rácz Armin és Társánál**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001

Hengerek 3/8, 21, 29/80 Ganz faszekrényes, 30/60, 30/1000 vasszekrényes, kaphatók. **Rácz Armin és Társa**, Budapest, VI., Ó-utca 7. 3001/4

Jókarban levő kőves daráló eladó, Cim: **Hässler József**, Budapest, Beniczky-utca 31. 8263

6 HP Wolf gyártmányú, héliumcsővel, kibúzóható csőrendszerű, üzemképes gőzlokomobil eladó. **Zvoda Ferenc** gépipari telepe, Losonc. 10177

Dunántúlon vizinszert 4-8-járatú kerékselektornál megvételre, készletes leírás kérék. **Marácz József**, Inota, Fehér megye. 10179

Vennék sürgősen 3 darab dupla 22-10 vagy 22-50 körű méretekben levő vas- vagy faszekrényes, jókarban levő hengereket, 1 db 7-rétű sikszitát, 1 db 9-ás vagy 1-es számú Besser-féle Rentábel, 1 db szimpla vagy dupla alacsony típusú Reform daragépet, esetleg 6-8-járatú teljes malomberendezést felvonókkal és transzmissziókkal, komplett. Csak kifogástalan, üzemképes gépeket, illetve berendezéseket kérék ajánlatot, ármegjelöléssel, azonnal szállítható. — **Sűrő, Keeskenéti, Szentmiklós-ú. 27.** 10183

Vízimalomhoz való oldalsó fogaskereket keresek koronggal együtt megvételre. Cim: **Tressó János**, Markaz, Heves megye. 8221

Eladó gépek: Ganz hengerek 2/7, 11/a 21-es, 3/8 és 9/14, Pohl szimpla daragép, Első Magyar Gazdasági sikszita, 4-osztályos, szabadonlengő felső meghajtással 36 és 42 collos kőves daralók komplett, Pohl egyetemes hegyező- és hámozógép trióval, felvonó szimpla és dupla 10 m-esek, komplett, hengelyek és szitácsok. **Berker József**, Győr, Szent István-út 33. 10143

Golyócsapágók csapágóházak, használtak, újak, transzmissziók, alkalmi áron: **Nánási Sándor** Budapest, V., Tuzsári-utca 1. Váci-út 66-nál. 2036

Tarár 600 mm munkaszélességű, kitérő állapokban, 2 db 1-es számú normál, egybeépített trióval eladó. Megtekinthető. **Nándori Pál**, Váci Hengermalomban. 10201

Megvételre keresek egy, jókarban levő 5-6-rétű Seck vagy Jakab és Hegedűs sikszitát, szitálólével- és ármegjelöléssel. **Seres Mihály**, Kiskundorozsma, Forráskút. 10203

Olcsón eladó egy db 20 HP szivógázmotor, 21/a szimpla hengerek, 42 collos komplett kőjárat, 21/a tartalékhangerek. **Vörös főmalmár**, Magyardózség. 10202

Megvételre keresek 20-21 kalapácsos darutól, továbbá 1 db 2 HP 22 voltos váltóáramú való villanymotort ármegjelöléssel. **Német Flórián**, Csány, Hengermalom. 8223

Eladó egy darab „Naha” rendszerű, 12-köves hántológép, teljesen új. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10219

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy Graepel-féle szimpla daragép, 80 szálalékos, 238. sz. M. 2. és 1 db 2. számú Rentábel, egy 16-18 HP Wohanka magánjáró nyersolajmotor, cséplésre és darálásra alkalmas. — **Megvételre** keresek 18-25 HP stabil szivógázmotorot. — **Vince Béla** és Társai hengermalma, Vésztő. 10224

Eladó egy darab „Naha” rendszerű, 12-köves hántológép, teljesen új. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10219

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy Graepel-féle szimpla daragép, 80 szálalékos, 238. sz. M. 2. és 1 db 2. számú Rentábel, egy 16-18 HP Wohanka magánjáró nyersolajmotor, cséplésre és darálásra alkalmas. — **Megvételre** keresek 18-25 HP stabil szivógázmotorot. — **Vince Béla** és Társai hengermalma, Vésztő. 10224

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Eladó egy db 2x350 és egy db 2x400 mm keretméretű darutisztító, egy db 6-résű szitacsokó, kétszekrényes sikszita, 1100x1600 mm keretméretű, 32 m² szitafelülettel. Kapható: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10218

Igazán önélesedő darálókövek, szavatolt nagyteljesítményűek. Nagy Ferenc malomkőgyára, Dunaföldvár. 8308

Víz turbínák kisebb malomokhoz kaphatók. **Hydroroda**, Budapest, XI., Bornemissza-utca 12. 8250

Felvonók és felvonó golyócsapágóházak, heveder, korong és bármilyen malmi vasöntvény, zsáktartók stb. — Kaphatók: **Gruber István** műszaki üzletében, Szentendre, Bükkös-part 80. 10220

Bérbeadó malom, kitérő búzatermő jószavú vidéken, kilencjártú, főforgalmú, villanyerőmeghajtással. 15-20 ezerrel átvehető. Csak személyesen tárgyalok. **Margit-malom**, Cibakháza. 10190

Bérelnek 3-6-járatú vámmalmot. Szabó Imre, Budapest, VII., Szövetőség-utca 2/c, földszint 5. 8216

Önélesedő daráló- és leőrítőkőveket gyártók világmárkás francia kvarcból. Hámozókőpenyőket a legjobb minőségben készítik. Új típusú fűgőleges daralókat, alkatrészeket, golyócsapágókat, csiszolókorongokat szállítok. **Malomkőöntőde**, Csorna. 8274

Préskosár 250x500 mm méretben olajszűrő eladó. **Kemény Manó**, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 3006/1

Bérelnek 2-6-járatú jókörüvetű vámmalmot Fejér vagy Komárom megyében, ezek környékén is lehet, megfelelő lakással. Ertesztést a kiadóhivatalba. „Tűském van 8275” jelűre kérék. 8275

Martin-féle Holländer hántológép, 500 mm köátmérvével eladó. — **Steiner Béla**, Tiszvárs. 8277

Megvételre keresek 10-14 HP faszéngenerátort, használt, jó állapotban, ármegjelöléssel. **Paczona Gyula** molnár, Tápószéle. 8114

Kalapácsos örlőgépet használt, de kifogástalan állapotban, megvételre keresek. „Vámörölő 2933” jelűre a kiadóhivatalba. 2933

Eladó egy négyoszályos, kettős, régi gyártmányú Wörner-féle sikszita, közép meghajtású. Ára 1200 pengő. Megtekinthető **Vég János** gépésznel, Mezőnagymihály, Állomás Mezőkeresztes. 10226

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése

Lakos és Székely gépgyár Budapest, VI., Béke-tér 3. Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely

Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált gépedet akarja adni forduljon bizalommal

Kemény Manó céghez, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

MÁRTA SZABADONLENGŐ SIKSZITAHAJTOMÓ

Rászerezhető bármely kétszekrényes sikszitára

GYÁRILAG JAVÍTOTTA, HASZNÁLT MALOMGÉPEKHOZ.

Ganz faszekrényes 22-es hengerek
Ganz faszekrényes 22/243-as szimpla hengerek
Nemelka faszekrényes 20/475-ös dupla hengerek
Ganz faszekrényes 22/475-ös dupla hengerek
Ganz faszekrényes 29/100-as hengerek
Ganz vasszekrényes 25/100-as dupla hengerek
Ganz vasszekrényes 30/100-as dupla hengerek
EMAG egyszekrényes, szíjvezetésű, szabadonlengő sikszita, 14 keret, 1500x2500 mm
Sikszita, kétszekrényes, szíjvezetésű, szabadonlengő, 30 darab keret 800x1600 mm
Seck szita, Márta szabadonlengő hajtóművel, 22 darab keret, 920x1600 mm
AGK vastókeretes szabadonlengő sikszita, Márta hajtóművel, 26 darab keret, 800x1600 mm
AGK vastókeretes sikszita, Márta hajtóművel, 26 darab keret, 920x1600 mm
EMAG szabadonlengő sikszita, Márta hajtóművel, 24 darab keret, 800x1450 mm
EMAG és Seck szimpla, dupla detasórok, Radialiszita, egyszerű és dupla, centrifugál-sziták
Rázószita, nagy és kicsi
Ganz és Graepel tarár, 600-1000 mm széles 3-as triór, csigatörők
Besser rentábel, 2-es, 3-as számú
Német gabonahegyező, hámozógép
Graepel 2-es gabonahegyező és hámozógép
EMAG önműködő nedvesítőgép, légelezők, mármesek
Dupla, szimpla malomjárát, paddal, előfétel, kővasrészlet
Graepel dupla reform, ventilátorral, 2x300 mm
EMAG dupla reform ventilátorral, 2x500 mm
Wörner egyszerű reform, ventilátorral, 600 mm
Német típusú, új darutisztító, 2x350 mm
Lisztkeverőgép, 2000 mm

KREISLER MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT.
BUDAPEST, XIII., FŐTI-ÚT 34. TELEFONSZÁM: 291-691.

Kendoff Antal
GÉPÉSZMÉRNÖK, MALOMIPARI SZAKÉRTŐ
Malomberendezési vállalata
BUDAPEST, XIII., LEHEL-U. 64
TELEFONSZÁM: 298-036, 131-850, 151-333

Elvállal malomberendezéseket és malomátalakításokat. Állandó nagy raktárkészletek. — Nagy malomszerelések folyamatban, úgymint: **Concordia Gőzmalom, Budapest, Transdanubia Egyesült Gőzmalomok, Nagykanizsa** stb.

Az összes malmi műszaki cikkek Használt és új malomgépek Malomipari vasöntvények

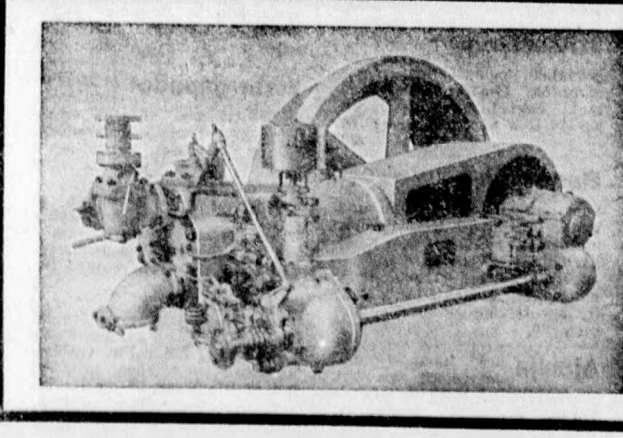
KAPHATÓK:

GRUBER ISTVÁN
MŰSZAKI KERESKEDES
SZENTENDRE, BÜKKÖS-PART 80

Műőrölő- és darálóköveket

30 év óta a legjobb minőségben készít **Gabonahámozók** bételese garanciával

KOSSÁNYI ISTVÁN
malomkőgyára,
Budapest, V., Visegrádi-utca 53. Tel: 291-494

SZIVÓGÁZ-MOTOROK
BARNASZÉN, FA, KUKORICA-
CSUTKA, STB. ELTŰZELÉSÉRE

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T. BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 152. SZ. — TELEFON: 290-835.

MAGYAR MÖLNÁROK LAPJA

ELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:

1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P

Kisírdetések ára: a kihirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekkaszámja száma: 11 450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtti 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

A hirdetések ára, egy hatodhásábos (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szélesvegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Kis minták minőségi vizsgálata

Írta: DR. GRUZZL FERENC m. kir. kísérletügyi igazgató,
az Orsz. M. Kir. Gabona- és Lisztkísérleti Intézet igazgatója.

A búza belső minőségi értékét, vagyis kenyérsütésre való alkalmasságát legcélszerűbb lenne *sütési kísérletekkel* vizsgálni. A kísérleti sütések azonban aránylag sokba kerülnek, mivel nagyterjedelmű sütőkamrákat, egyéb sütődei felszerelést, kísérleti sütésekben jártas pékek igényelnek, ezenkívül pedig a várható eredmények sem annyira megbízhatók, mint amennyire szükségünk volna, hogy a különböző minőségű búzákat, illetve lisztet között eléggé éles különbséget tehessünk. Mivel a kísérleti sítés nem műszeres eljárás, hanem a sítés végző egyén ügyességére, tapasztalataira és szakértelmére van bízva, a sítések eredménye: igen sok egyéni hibaforrástól is függnek. A kísérleti sítések drágák is, minthogy pedig az általuk szolgáltatott adatok ennek ellenére sem teljesen megbízhatók, helyettük műszeres mechanikai vizsgáló eljárásokat alkalmazunk. A kísérleti sítések mégis gyakran elvégezzük. Így az Orsz. M. Kir. Gabona- és Lisztkísérleti Intézet minden műszeres minőségvizsgálatot kísérleti sítéssel is ellenőriz. Ezekre a kísérleti sítéseknek azonban nem az a célja, hogy az egyes minták vizsgálati adatait ellenőrizzék, hanem a sok száz és sok ezer vizsgálat után szerzett műszeres minőségi átlagértéket hasonlítsuk össze az ugyanannyi kísérleti sítés átlagértékével. Hymódon magát a műszeres vizsgáló eljárást ellenőrizzük, amit megtehetünk azért, mivel a nagyszámban végzett vizsgálatok átlagában az egyéni sítési hibák elmosódnak.

A kísérleti sítések helyettesítésére és pótlására szolgáló műszeres *mechanikai vizsgálatok* két csoportra oszthatók. Az egyik csoportban foglalnak helyet a *siker-vizsgálatok*, a másikban pedig a *tészta-vizsgálatok*. A siker-vizsgálatok előnye, hogy a kísérleti őrlést feleslegessé teszi, mert a legtöbb aprítószerszert alkalmas olyan töret előállítására, melyből olyan lisztet nyerhetünk, melynek tészta-jából a sikert kimoshatjuk. Az aprítószerszertek ugyanis nem annyira a sikerminőséget befolyásolják, mint inkább a tészta minőséget. Sikermosáskor a lisztbe tört finom korparészecskék a sikérből távoznak és így maga a siker marad vissza, melynek minőségi megítélése műszeres úton is elvégezhető. Hátránya viszont a sikerminőség vizsgálati eljárásnak az, hogy még műszerekkel történő vizsgálatok esetében is, az eredmények sokkal kevésbé hasonlíthatók össze, mint a tészta minőség vizsgálatoknál.

Ha a sikermosást géppel végezzük, más eredményt kapunk, mintha kézzel mostuk volna és ha különböző szerkesztésű sikermosókészülékeket alkalmazunk, akkor is minden esetben más és más sikerminőséghez jutunk. Mint-hogy továbbá a sikérek nyújthatósága és rugalmassága a vizsgálat folyamán is gyorsan változik, nehéz eltalálni azt az időpontot, mely a sikermosás befejezésétől számítva a legcélszerűbb a siker-vizsgálatra. Ezek azok az okok, melyek a legtöbb tudományos intézetet annak

felismerésére vezették, hogy a sikerminőségi vizsgálatok helyett tészta minőség vizsgálatot gyakoroljanak.

A tészta minőségvizsgálatok elég tekintélyes irodalomra tekinthetnek vissza. Valamennyi eddig ismert eljárás közül megbízhatóság és pontosság tekintetében vezető helyet foglal el a *Hankóczy-Brabender-féle farinográf* vizsgálati eljárás. Számos előnye miatt ezt az eljárást vezették be az összes tudományos intézetek, valamint a nagyobb malomipari vállalatok, kenyérgyárak, úgy a belföldön, mint külföldön. A farinográf vizsgálati eljárás azonban tekintélyes mintamennyiségre van szükség. Mivel a Farinográf dagasztóeszköze 300 gr lisztet igényel a vízfelvétel megállapításával kapcsolatos előkísérlethez is ugyanannyit a főkísérlethez, legalább 600 gr lisztre van szükségünk. Ha a búzát kísérleti őrlés céljából 60%-ra őrljük ki, akkor is legalább 1 kg-os búzamintára van szükség. 60%-ra viszont csak nagy költséggel beszerezhető kísérleti malommal tudunk őrlöni, egyszerűbb őrlőszerkezetekkel és darálókkal mindössze 30-40% lisztet tudunk készíteni. Ha tehát legalább 1,5 kg búzát akarunk lisztte feldolgozni, az aprítás nemcsak hosszadalmas, de költséges malomberendezést is igényel. Ehhez járul a Farinográf magas beszerzési ára, hogy közérdekű törekvése a Gabona- és Lisztkísérleti Intézetnek, hogy olyan módszert adjon az érdekeltek kezébe, mely kis minták megbízható minőségvizsgálatát is lehetővé teszi.

A kis minták vizsgálatánál a főnehézséget az képezi, hogy a búzából először olyan lisztet kell előállítani, mely minőség szempontjából az egész búzaszem belső minőségi átlagának felel meg és ugyanolyan szerkezetű, mint a kísérleti malom előállítható 60%-ra kiőrölt liszt. Ha ugyanis a kis mintákból az egész búzaszem minőségét reprezentáló lisztet nem tudunk előállítani, a kis minták vizsgálatának sincs meg a lehetősége.

Annak érdekében, hogy a kis minták lisztte való előkészítésére a legmegfelelőbb *aprítóberendezést* megkeressük, kísérlet tárgyává tettük a gyakorlati életben fellelhető összes olyan aprítóberendezéseket és darálógépeket, melyekkel 100 g-nál nem nagyobb búzaminták lisztte őrlhetők. Kísérleteink közben arra az érdekes megállapításra jutottunk, hogy az összes aprítószerszertek más és más minőségű lisztet szolgáltatnak. Ezek a lisztet általában sokkal korpásabbak és a korpa bennük sokkal finomabb, mint a kísérleti malom 60%-os lisztje. Ennek megfelelően az említett aprítószerszertekkel előállított lisztet magasabb vízfelvéőképességű tészta-juk pedig sokkal törékenyebb, kevésbé nyújtható, mint a kísérleti malom lisztjének tésztaja. Különösen a laborográfus tészta nyújtási eljárással történt minőségvizsgálatok mutattak rá nagymértékben, ezekre a különbségekre. Az egyes aprítószerszertekkel különböző mennyiségű liszt al-

lítható elő. Vannak olyanok, melyek csak 20, de olyanok is, melyek 50-52% lisztet is adnak. Ez utóbbiak meglehetősen megközelítik ugyan a kísérleti őrlés 60%-os liszt mennyiségét, a liszt minősége azonban más. Minél *kevesebb* liszt állítható elő valamely aprítószerszerttel, általában annál *jobb* minőségű ez és így annál inkább megközelíti a kísérleti malom 60%-os lisztjét. Aránylag a legjobb eredményt az összes aprítószerszertek közül a minden vaskereskedésben található közönséges kis *mákdaráló* szolgáltatja, melynek kupos őrlőtárcsái nemcsak vége, hanem zúzóműveletet is végeznek. Ezen háztartási mákdaráló további előnye, hogy aránylag maradéktalanul őrl és egyszeri felöntéssel átlag 40% olyan liszt előállításra teszi lehetővé, melynek minősége nemcsak a kísérleti malom lisztjének minőségét éri el, hanem sok esetben még azt is felülmúlja. Egyetlen hibája ennek a mákdaráló rendszernek, hogy az őrlőfelületek aránylag lágy vasból készülnek, melyek idővel kopást szenvedve, a daráló hamar tönkremegy. Az említett daráló alacsony beszerzési ára nem tenné nehezzé a mákdaráló kicserélését, gyors kopás révén azonban, a liszt minősége is folytonosan változik, attól függően, hogy a darálófelületek még inkább *vágnak-e* avagy már inkább *zúznak-e*? Látszólagos megoldást jelentene, ha a darálófelületeket olyan öntvényből készítenék, melyek a jelenleginél sokkal keményebbek, ez azonban nemcsak nehezen lenne megoldható, hiszen pl. az ilyen kisarányú kéregöntés elkészítésének technikai akadályai is vannak, másrészt ugyanez a rendszer keményebb fémbe előállítva már nem adná azt a minőséget, mint a lágyabb fémbe készített mákdaráló.

Hosszas keresgélés után sikerült az Országos M. Kir. Chemiai Intézetben egy amerikai készítményű tárcsás darálót találni, mely rendkívül kemény szürkeöntvény ellenére is a megfelelő minőségű lisztet szolgáltatja. Ennél a gépnél a kúp alakú fixtárcsa hornyolással van ellátva, a mozgótárcsa pedig szélein fogakkal, beljebb pedig rovátkalással van kiképezve. A darálóba öntött terményt először a mozgótárcsa fogai aprítják, zúzzák és csak a már előtört anyagot aprítják tovább a tárcsa rovátkái. Ez a rendszer alkalmasnak látszik arra, hogy kisebb átalakítások után a kis minták őrlésére megfelelően, mert a daráló gép tárcsáit ugyancsak szürkeacélból leöntve, hosszú ideig kopásmentes darálófelületekkel fogunk rendelkezni.

A liszt előállítása után azt a módszert kell keresnünk, melynek segítségével a lisztből *tészta*t gyúrhatunk. A különböző rendszerű dagasztógépek kicsinyített formája a célunk nem felel meg. Minél kisebb tömegű tészta gyurunk, dagasztunk, a dagasztógép mechanikai befolyása annál erőteljesebben érvényesül, a tészta strukturáját és ezen keresztül annak minőségét annál inkább rontja. Ezt tapasztaltuk a Gabona- és Lisztkísérleti Intézetben végzett kísérletek közben is, mikor is megállapítottuk, hogy a Farinográf 50 gr-os dagasztóeszköze sokkal gyengébb minőségű tészta-t készít, mint a dözsésésében pistillel, de kézi erővel készített tészta. A farinográf dagasztó-

Liszt hozamát fokozhatja, a kiőrlést megkönnyítheti ha a kevésrendszerű malmát legújabb szerkezetű

„KORUND“ derce- és korpaörlő gépünkkel kiegészíti.

Olcsó ár, csekély erőszükséglet, alacsony fordulát.

Kérjen ismertetőt!

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR Rt.

(azelőtt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)

Budapest, VI., Váci-út 19.

Telefon: 298-960.

Sürgönvci

esésének a Werner és Pfeiderer gyár által készített modellja pedig egyike a legkíméletesebben dolgozó olyan dagasztórendszereknek, melyek egyenletes munkát biztosítanak.

Érdekes téztakészítési eljárás a téztának préselés útján történő előállítás. Ha lisztet annyi vízzel keverünk össze, amennyi a téztakészítéshez szükséges, és a még távolról sem homogén téztát nagy nyomásnak tesszük ki, e nagy nyomás a vizet belepréseli a lisztbe, miközben ez téztát képez. Az alkalmazott nyomástól függően különböző minőségű téztát állíthatunk elő. Ha a nyomással 150–180 atm. fölé megyünk, annyira homogén téztát nyerhetünk, mely egészen áttetsző. Az ilyen téztá minősége semmi kívánni valót sem hagy fenn és mindenkor egyenletes eredményt szolgáltat. Ezen eljárás csupán abból a szempontból nem elégséges, hogy nagyon nagy költséges. Olyan nagy préselőberendezésekre van szükség, melyeket speciálisan e célra kell építeni. Ezáltal éppen azt az előnyt veszítjük el, amit a kis minták vizsgálatánál keresünk, az olcsóságot.

A különböző téztakészítési eljárások után kutatva, rájöttünk arra is, hogy ha a lisztet a szükséges mennyiségű vízzel vékony gummizacsokba zárjuk és ezt tenyereink között gyurjuk, aránylag jóminőségű és egyenletes téztát állíthatunk elő, feltéve, hogy ugyanavval az erővel történik a téztá előkészítése. Ennél az eljárásnál természetesen arról is gondoskodnunk kell, hogy a gummizacsok lezárása tökéletes legyen, azon keresztül a víz, vagy téztá egyrésze el ne távozhassék. Az eljárás hibája, hogy a téztakészítést végző egyén testi ereje a minőségre elég nagy befolyást gyakorol és aránylag sok pepecseléssel jár, míg a téztá vizsgálatra előkészíthető.

A legegyszerűbb eljárás lenne, ha a lisztet a vízzel gyúródeszkán ujjainkkal összekevernénk, úgy amint azt a háziasszonyok végzik, a téztát pedig tenyerünkkel gyúránk mindaddig, míg egyenletes téztát nyerünk. Ez az eljárás aránylag a legjobb minőségű téztának előállítását teszi lehetővé, hátránya azonban, hogy a téztakészítést végző egyén munkája a téztá minőségét szintén elég nagy mértékben befolyásolja. A gyúrómozdulatok iránya, ezeknek ereje, az egyén tenyerének pára- és ennek savtartalma, mind olyan tényezők, melyek a kívánatosnál nagyobb szubjektívítást eredményeznek. Lényegesen csökkenthetjük ezeket a hibaforrásokat, ha a gyúrás nem gyúródeszkán és nem tenyerünkkel, hanem mázolt bélésű porcellánészében pisztillal végezzük, vagyis ugyanazzal a porcellánedénnyel, amellyel a gyógyszereszek a pasztákat gyúrják. Ennél az eljárásnál is vannak egyéni befolyások, melyek főképpen a gyúrás erőteljességétől és időtartamától függenek. Ha azonban az erőteljességéből származó különbségeket úgy küszöböljük ki, hogy a gyúrás valamely mértékig állított dagasztóeszközben végezzük, hol a gyúrás erőteljessége a mérlegem lemérhető és megszabjuk, hogy minden egyes téztá hány gyúrómozdulattal állítandó elő, aránylag egyenletes olyan téztát nyerhetünk, melynek minősége a gyúrás végző egyén befolyásától jobban mentes. Még ebben az esetben is vannak ugyan hibaforrások, ezek azonban a kis minták előkészítésénél ezidő szerint még mindig a legkisebbek.

Intézetünk az említett téztaelőkészítési eljárások módszeres kipróbálása és a körülmények alapos mérlegelése után arra az eredményre jutott, hogy a legutóbb említett eljárás adja a legolcsóbb, legjobb és aránylag leg-egyenletesebb minőségű téztát. Ennek alapján a kis minták vizsgálatára ezidő szerint ezen eljárással készítjük elő a téztákat.

Mielőtt a tézták vizsgálati módjait ismertetném, rá akarok mutatni arra, hogy vannak olyan minőségkutató eljárások is, melyek gyakorlásához nem szükséges előzetesen téztát készíteni, hanem a lisztet jelentékenyen több vízzel, mint amennyi a téztakészítéshez szükséges, összekeverjük és az így képezett keveréknek, higan folyó pépnek, a folyási sebességét vizsgáljuk. Ezen eljárások azzal az előnnyel járnak, hogy a téztakészítésnél előbb említett hibaforrásokat részben kiküszöbölik. Helyettük azonban újabb hibaforrások lépnek fel, mint például a liszt szemesenagyságából adódó különbségek de főképpen az a körülmény, hogy a pép sűrűségének kialakításában nem csak a vízfelvevőképesség, valamint a siker minőségi és mennyiségi tényezői játszanak szerepet, hanem azok az anyagok is, melyek a minőség kialakulására nem lényegesek. Ezek között szerepelnek a vízben oldható fehérjék bizonyos fajtái, a pektin anyagok, pentozánok, gummianyagok, általában azok az alkotórészek melyek a lisztből vízzel kivonhatók. Hogy ezek egyébként milyen nagy befolyást képesek gyakorolni a téztapép sűrűségére, bizonyítja

az a körülmény, hogy ha a lisztből vizes kivonatokat készítünk, ezek sok esetben egészen más viscositásúak, annak ellenére, hogy a liszt sűrűségi értéke egyébként közelálló. Mivel pedig az esetek többségében az említett extrakt anyagok mennyisége a liszt minőségével fordítva arányos, ezeknek az anyagoknak a jelenléte a minőség vizsgálatánál félreértésekre vezethet.

A lisztes pép, a suspenzió, folyékonyságának, viscositásának mérésére, bármilyen olyan edényzet alkalmas, mely szűkített nyílással rendelkezik, hogy abból a suspenzió lassan távozhassék. Célszerű azonban a nyílást olyan szűkítés mellett alkalmazni, hogy, bár a liszt kifolyását késlelteti, ez mégse tartson annyit ideig, amennyi idő alatt a suspenzióban a liszt leülepedik. A legegyszerűbb ilyen viscosiméter a minden kémiai laboratóriumban gyakran használt közönséges pipetta. Ha ezenkívül még arról is gondoskodunk, hogy a pipettában mérendő suspenzió állandó hőfokon maradjon, pl. azáltal, hogy a pipettát akár egyforma hőfokon tartott termosztatban használjuk, akár pedig vízköpenyvel vesszük körül, vizsgálatunkhoz elég jó összehasonlítható értékeket adó eszközzel rendelkezünk. Ennél az eljárásnál nem kell egyebet tennünk, mint valamely ismert minőségű lisztet az ismeretlen minőségűt hozzáhasonlíttani. Az eljárásnál az a liszt ad jobb minőséget, melynek kifolyási ideje hosszabb.

Pipetta helyett célszerűen használható az ugyancsak minden kémiai laboratóriumban meglévő kanyarcsöves hűtő. Ennek használata azért is előnyös, mert a kanyarcső maga már vízköpenyvel van ellátva és így csupán arról kell gondoskodni, hogy a vízköpenyben állandó hőfokú víz cirkuláljon. Intézetünk mind a két eljárással jelentős számú kísérletet végzett és csupán azért nem kötött ki a módszer mellett, mert a fent említett bizonytalansági tényezők több hibaforrást nyújtottak, mint amennyit a tudományos vizsgálatok igényelnek. Tájékoztató gyakorlati vizsgálatoknál azonban az eljárások eléggé kielégítő eredményeket adnak.

Még pontosabb eredményeket kapunk, ha a viscosiméter céljára nem nyílással ellátott edényzetet használunk, hanem a suspenzió sűrűségét az edényben alkalmazott keverőlapátok mozgásához szükséges erőszükséglettel mérjük. Nagyon ügyes ilyen torziós viscosimétert szerkesztett Brabender a rozsk minőségének vizsgálatához. A Brabender-féle viscosiméter, az ú. n. Amilogramm, azonban nem a búza minőségének mérésére, vizsgálatára készült, hanem a rozskeményítő elcsirizésedését bekövetkező viszonyokat vizsgálja. Ennek érdekében a készülék edényzete köré villamos melegtítő ellenállást alkalmazott, mely a hálózati elektromos áramkörbe kapcsolva meghatározott idő alatt mindig azonos hőfokemelkedést idéz elő. A búzaminőségi vizsgálatnál azonban nem a keményítő elcsirizésedése játszik szerepet, hanem a siker minősége és mennyisége, ezért erre a melegtítőberendezésre szükség nincs, ha tehát ezt kikapcsoljuk és a viscosiméter tartályát a benne lévő vizsgálandó suspenzióval állandóan azonos hőfokon tartjuk, nagyon szépen regisztrálható eredményeket nyerhetünk.

A torziós viscosiméter ugyanazon a vizsgálati elven nyugszik, mint a Farinográf, a különbség csupán az, hogy a Farinográfban alkalmazott suspenzió annyira sűrű, hogy már téztát képez, a keverők formája pedig dagasztólappát. Hogy azonban a két eljárás lényegében azonos alapelven nyugszik, mutatják azok a kísérletek, melyeket Intézetünkben végeztünk búzaliszttekkel az Amilográfban. Az amilográfos görbék a farinográfos görbékhez hasonló alakokat mutattak, az eltérés csupán azokban az esetekben volt megfigyelhető, hol az említett extraktanyagok befolyása a hígabb téztáknál jobban érvényesült, mint a péktéztáknál.

A viscosimétereshez hasonló eljárást lehet alkalmazni azonban nemcsak higan folyó téztáknál, hanem a péktéztáknál is. Ennek bizonyosságára Intézetünk a következő kísérleteket végezte.

Meghatározott nagyságú kb. 100 cm³ befogadó képességű fémmedényt megtöltött élesztős péktéztával és az edényzetet 30° C-on temperálta. Az edényzetet úgy függesztette fel, hogy

Kevés rendszerből álló malmok

„KORUND“

dercefelbontó- és korpaőrölőgép, valamint „SIRÁLY“ gyorszita beállítása által fokozhatják liszt hozamukat.

**SZÍVÓGÁZMOTOROK
FA-, FASZÉN- ÉS
BARNASZÉN-
TÜZELÉSRE
DIESELMOTOROK
ÁTALAKÍTÁSA
MOTOR- ÉS GÉPGYÁR
ZOLNAY, MARTOS ÉS HERZ
BUDAPEST, XIV., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTJA 87. SZ.**

**Tűzoltó
készülékre
van szüksége?**

Forduljon hozzánk!

TOTAL

rendszerű, ötféle anyaggal oltó tűzoltókészülékeink ismertetésével és árajánlattal készséggel szolgálunk:

LIGETI ÉS BIRO

BUDAPEST, V., ÁRPÁD-UTCA 10. TELEFON: 127-799

Sárospataki kovamalomkö

nyolc évtizede fogalommal vált a magyar molnárság körében.

Illet vegyen és várakozásban nem fog csatlakozni

Kapható minden méretben bármilyen őrlési és darálási célokra.

Árajánlatot küld:

SÁROSPATAKI KOVAMALOMKÖGYÁR EGYLET
SÁRO SPATÁK (ZEMPLÉN MEGYE)

vagy a vezérképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.

**PAPIR-
ZSÁK**

GARANTÁLTAN NÁTRONPAPÍRBÓLI

TALPAS ÉS SZELEPES KIVITELBEN!

Papirzsákjainkat cégnyomással is szállítjuk.

Kérjen ajánlatot és próbászakot!

BATES PAPIRÁRU
IPARI R. T.

Budapest, V., Alkotmány-u. 4.

TELEFON: 114-663

Fizessen elő a szaklapra!

KARTAL TESTVÉREK MŰSZAKI BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 27.
KERESKEDŐK Tel.: 118-053, 122-436. Sörg.: Kartalok Bpest

Ha jót akar, DUFOUR selymet vegyen!

annak alsó részén lévő nyílásán a zárt edényt megtöltő tesztá kelés közben olyan mértékben távozott, amilyen mértékben ezt a kelés elősegítette. Az aránylag szűk, kb. 5 mm átmérőjű nyíláson tehát *tesztapálcika* bujt ki, mely pálcika annál vastagabb lett, minél rugalmasabb volt maga a tesztá. A kevésbé rugalmas teszták 5 mm-nél alig szélesebb átmérővel bujtak ki a nyíláson, a rugalmasak ellenben gyakran 7 mm-nél is szélesebb pálcikát adtak. A mindig növekvő tesztapálcika a temperált légkörben mindaddig gyarapodott, míg azt saját súlya is annyira nem nyújtotta és vékonyította még *elszakadt*. Gyengébb minőségű teszták jóval gyorsabban szakadtak el, mint a jobb minőségűek. Ennek egyik oka, hogy a gyengébb teszták általában gyorsabban kelnek, mint a jó minőségűek, tehát az edényzetből gyorsabban bujt ki akkora önsúllyal rendelkező tesztapálcika, amennyi annak elszakításához szükséges volt. Másik oka pedig, hogy a jobb minőségű teszták általában rugalmasabbak, mint a gyenge minőségűek, így vastagabb tesztapálcikát szolgáltatva nagyobb ellenállást fejtenek ki a tesztá önsúlyával szemben. Ezt az eljárást Intézetünk sokáig tanulmányozta, sőt a tesztapálcikák növekvési sebességét diagrammra rajzolta, az egyes lisztek karakterisztikumára érdekes fölvilágosításokat nyújtó görbéket is szerkesztett.

Ezen eljárás további előnye, hogy még lisztek készítését sem tette feltétlenül szükségessé, hanem *búzatöréssel* is közel azonos eredményeket szolgáltatott. Hogy Intézetünk ezt az eljárást még sem vezette be, annak főoka, hogy az eljárással az esetek kb. 10%-ában egészen megmagyarázhatatlan, olyan kiugró értékeket kapott, melyek a többi vizsgálati eljárásokkal, sőt legtöbbször a próbasítések eredményeivel sem mutattak párhuzamosságot. Ezeknek az okoknak kikutatása ezideig nem sikerült, bár mindezt nem adtuk föl a reményt, hogy a rejtély nyitjára jövünk. Az ok megtalálása a tapasztalt hibák kiküszöbölését is remélhetővé teszi. Azért sem vezette be Intézetünk ezt és az előbb említett eljárásokat, mert súlyt helyezünk arra, hogy olyan vizsgálati módszereket alkalmazzunk, melyek diagrammokat rajzolnak. A diagrammokra szükség van, hogy a vizsgálatok hitelessége mindenkor bizonyítható legyen.

Tesztapálcikát azonban nemcsak ilyen kelesztési kísérlettel állíthatunk elő, hanem préselés útján is. Ha a föntiekben leírt edénybe nagy erővel dugattyút préselünk, ugyanolyan tesztapálcikát nyerünk, mintha élesztővel préseltük volna ki, csak az eljárás sokkal gyorsabban végrehajtható. Itt a kilépő tesztapálcika vastagsága még nagyobb különbségeket mutat, mint az előbbi esetben ami az eredmények széthúzására az eljárást még alkalmasabbá teszi. Ennek az eljárásnak a hátránya, hogy nem kelő tesztát vizsgál, hanem holt tesztát és így az előbbi eljárásnak éppen a leggyakorlatibb előnyétől foszt meg bennünket. Az utóbbi eljárásnál kb. ugyanannyi kiugró és megmagya-

rázhatatlan értéket nyertünk, mint az előbbinél és ez azt mutatja, hogy nem az élesztők között mutatkozó hajtóerő-különbségek okozták az eltéréseket. További hátránya ezen eljárásnak az előbbinél lényegesen nagyobb költsége.

A tesztakészítési eljárásnál említettem, hogy oly módon is lehet tesztát előállítani, hogy a vízzel összekevert lisztet aránylag nagy nyomással összepréseljük. A *kísérleti préselések*nél azt az érdekes jelenséget vettük észre, hogy amikor a préselési műveletet befejeztük, a nyomást mutató manométer nem állt meg, hanem bizonyos ideig még emelkedett, ezután lassan, fokozatosan esett vissza arra a skálárészre, amelynél a préselést abbahagytuk. Több különböző minőségű lisztnak a tesztáját készítve, azt is észrevettük, hogy a jobb minőségű, rugalmasabb teszták esetében, a manométer nagyobb különbséget mutatott, mint a kevésbé rugalmas tesztáknál és a préselés abbahagyásakor mutatott osztályszakra is lassabban ment vissza. Kétségtelen, hogy ezen tapasztalat olyan érdekes jelenségre mutat, mellyel érdemes volna tovább foglalkozni. Intézetünk mint vizsgálati módszert csupán azért nem dolgozta ki ezt az észrevételt, mivel céljának nem felelt meg, tekintettel arra, hogy aránylag költséges és nagy berendezést igényel. Ezenkívül maga a rugalmasság a liszt minőségének csak egyik összetevője, a liszt minőségének legalább olyan fontos faktora még a nyújthatóság, amit ez az eljárás nem mér.

Fentiekben elmondottak élénken rávilágítanak arra, hogy aránylag egyszerűnek látszó problémák gyakorlati megvalósítása és megoldása milyen sok nehézségbe ütközik és mennyi fáradságot, tanulmányt igényelnek, míg valamely módszer tudományosan kidolgozható. Kétségtelen, hogy az avatott szakember kezében mindegyik eljárás mond valamit és a körülmények mérlegelése mellett valamennyit hasznosan alkalmazhatja. Ha azonban a vizsgáló egyén ilyen széleskörű tapasztalatokkal nem rendelkezik és ideje sincs arra, hogy különböző módszerekkel kísérletezzen, olyan vizsgálati módszert kell a kezébe adni, mellyel aránylag gyorsan, szakértelem nélkül és emellett olcsón megbízható eredményekhez jut. Ezeket a szempontokat egyaránt kellően kielégíti az Intézetünk által újabban kikísérletezett és bevezetett *laborográfus vizsgálati eljárás*, melyet a m. kir. földművelésügyi minisztérium külön kiküldött szakbizottsága fölvizsgált és azt mint hivatalosan elfogadott módszert bevezetésre ajánlott. A módszer a tesztának nyújtása közben föllépő erőviszonyokat és magát a nyújthatóságot méri és diagrammban ábrázolja. Magam a *Magyar Molnár Céh* egyik legutóbbi ülésén ismerttettem részletebben és a közeljövőben a Molnár Céh közleményekben is meg fog jelenni. Kétségtelen, hogy Intézetünk a kis búzaminták minőségi vizsgálatára terén az említettekkel igen értékes kutatótevékenységet végzett és a szakköröket jelentékenyen közelebb hozta az óhajtott célhoz.

R I V
gördülőcsapágyak

PIRKNER és ZETTNER
külföldi vezérképviseltek
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA-UTCA 1.
Telefon: 186-894* Sürgőncím: Pirzett Budapest.

WOLFNER
GÉPSZÍJ
VILÁGHÍRŰ

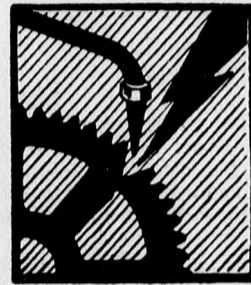
Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

Kálmán
MEDICAGO
mindent öröl!

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14
Telefonszám: 114-006 és 117-189

Összes malomszükségleti cikkek
megbízható beszerzési forrása

Speciális **kazánrepedés- és maródáshegesztések**
Malomipari gépek, traktor- és autöhengerek, hengerfejek, főtengelyek stb. **hegesztése**

CSILLAGH és WOLF „Elektrohegesztő-Ipar”
BUDAPEST, XIII., HUBA-UTCA 5/A. TELEFON: 490-317

Lithophob
Segít!

Régi vízkövet üzemkőben leszedi, új vízkő képződését megakadályozza!
1 kilogramm alapára 5 pengő
Ismerető ingyen! — Egyed árusító:
TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

LISZTESZSÁK

ZSÁKKÖTŐZŐSINEG

textilít anyagból — míg a készlet tart
— raktárról szállítható. — Ezenkívül

SELYEMSZITASZÖVET

és mindennemű malomszükségleti cikk
a legelőnyösebb napi árért kapható:

Salva műszaki cég. Tel.: 298-559
Budapest, V., Csanády-u. 5

Felőrölhető a májusi fejadag

A vámörlésre jogosultak kívánságának tesz eleget a Közellátásügyi Miniszter 519.000/1943. V. számú alábbi rendelete, amely lehetővé teszi, hogy a májusra esedékes fejadagot az arra jogosultak április 19-től kezdve felőrölthessék.

Amelett, hogy a gazdasági munkák elvégzésében elfoglalt munkásság idót veszít a kétszeri őrléssel, indokolja ezt a rendelkezést az is, hogy a vámörlésre jogosultak fejadagját is csökkentették egy havi adagnak megfelelő mennyiséggel, ami természetesen érezteti a hatását, s igen sok vámörlésre jogosult már kifogyott a lisztből.

A rendelet szövege a következő:

M. Kir. Közellátásügyi Miniszter

M. Kir. Közellátási Hivatal
519.000/1943. V.

Tárgy: A május kenyérgabonafejadag vámöröltetése.

Kárpátalja Kormányzói Biztosának, valamennyi vármegye és thj. város Főispánjának, mint Közellátási Kormánybiztosnak, valamint Budapest Székesfőváros Polgármesterének Székhelyén.

Az 1942. évi gabona- és lisztforgalom szabályozása tárgyában kiadott 3600/1942. M. E. sz. rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi június hó 11-i 131. számában) 6. §-a előírta,

hogy a kenyérgabonajeggyel ellátottak a f. évi május hóra esedékes fejadagot csak május 1. után, a júniusi és júliusi fejadagot pedig csak június hó 1. után örölthetik meg.

Mivel azonban időközben a 6.730/1942. M. E. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1942. november 21-i 265. számában) az évi fejadagot egy havi fejadaggal csökkentette és ezt a csökkentést a december-áprilisi fejadagokból kellett megtakarítani, a kenyérgabonajeggyel ellátottak közül többeknek április hó végére már a május hóra engedélyezett mennyiségből fedezhették liszt szükségletüket.

Ezeknek a kérelmeknek helyt adva, a május hó eleji vámörlések felesleges torlódásának az elkerülése végett — a m. kir. pénzügyminiszter árral egyetértően — hozzájárulok ahhoz, hogy a vámörlésre jogosultak f. évi május havi fejadagjukat a szabályszerű jegyzelvények leadása ellenében április hó 19-től kezdődően a vámörlés malmokban megörölthessék.

Felkérem Méltóságodat, hogy fentieket a szokásos módon (napilapok, dobszó, hirdetés) hozza az érdekeltek tudomására.

A vámörlés malmok az ide vonatkozó őrlési engedélyt az illetékes pénzügyigazgatóság útján fogják megkapni.

Budapest, 1943 április hó 15-én.

P. H.

A miniszter helyett:
Aláírás
államtitkár.

Lisztelosztással megbízott malmok által felszámítható felárak

Allandó súrlódás tárgya volt a lisztelosztással megbízott malmok és a fogyasztók között a felárak kérdése. A vonatkozó rendeleteket nem magyarázták és alkalmazták egységesen, aminek az volt a következménye, hogy vidékenként más és más gyakorlat alakult ki. Ennek az állapotnak vet véget a m. kir. közellátásügyi miniszternek a közellátási felügyelőségekhez intézett alábbi rendelete:

10.578/1943. IX.—2. a. szám.

A 304.900/1942. K. M. számú rendeletek egységes magyarázata érdekében a következőkről értesítem a Felügyelőséget:

A 304.900/1942. K. M. számú rendelet alapján lisztelosztásra kijelölt malomüzemek a község lisztállítására kiutalt lisztnek csak az esetben jogosultak a 171.600/1942. K. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1942. évi december hó 30-i 295. száma) 8. §-ában megállapított nagykereskedői listár felszámítására, ha a kiutalt liszt idegen helyről származik.

A saját és helyi termelésű lisztet a malomüzem — függetlenül az elosztói kijelöléstől — sütőiparos, illetve feldolgozó részére a hivatkozott rendelet 1. §-ában megállapított malmi áron köteles forgalomba hozni.

Saját termelésű lisztnél a malomüzem kizárólag a hivatkozott rendelet 5. §-ának (1) bekezdésében foglalt esetekben és mértékben jogosult a fogyasztóknak árusító kiskereskedőkkel és fogyasztókkal szemben felárat számítani.

Felhívom a Felügyelőséget, hogy jelen rendeletemet az illetékessége területén fekvő malomüzemekkel közölje és annak betartását ellenőrizze.

Budapest, 1943 április 5.

A miniszter rendeletéből

Turcsányi Gyula s. k.
m. kir. közellátási főtanácsos.

A rendeletben hivatkozott 171.600/1942. K. M. számú ármegállapító rendelet a M. M. L. 1943. január 2-i, 1. számában jelent meg. E rendelet 8. §-ában vannak felsorolva a lisztfajták legmagasabb nagykereskedői ára, zsákkal együtt, házhozszállítva. Ezeknek az áraknak felszámítására jogosult a lisztelosztásra is kijelölt malom, de csak abban az esetben, ha a kiosztásra kerülő liszt nem a saját őrlése, hanem azt hozzá más malomból utalták be szétosztás végett.

Az ilyen — más malomból hozzá beutalt — lisztnél az elosztással megbízott malom még sütőiparossal és továbbfeldolgozóval szemben is felszámíthatja a nagykereskedői árat. Kivéve, ha ez a más malom ugyanabban a községben fekszik, mint az elosztó malom.

A saját őrlésű lisztet azonban az elosztással megbízott malom nagykereskedővel, valamint sütőiparossal és továbbfeldolgozóval szemben nem terhelheti felárral semmiféle címen sem.

Ellenben a fogyasztóknak árusító kiskereskedőkkel és fogyasztókkal szemben az elosztás-

sal megbízott malom — az idézett rendelet 5. §-ában foglalt esetekben és mértékben — a felárat felszámíthatja.

Az 5. §. (1) bekezdése a felárakra vonatkozólag a következőképpen rendelkezik:

(1) Kisebb tételekben történő liszteladásnál a malom az 1., 2. és 4. §-ban megállapított árához 100 kg-onként az alábbi felárakat számíthatja:

85 kg-tól 20 kg-tól 20 kg-on	1.50	1.—	1.—
425 kg-ig 85 kg-ig alóli	1.50	2.—	3.—
történi eladásnál			
pengő			

fogyasztóknak árusító kiskereskedőkkel szemben

(2) Nagykereskedővel és feldolgozóval szemben az (1) bekezdésben megállapított felárak nem számíthatók fel. (Nem számíthatók fel tehát kicsinybeni eladás esetében sem.)

Hivatalos vetésjelentés

A földművelésügyi miniszterium április 13-i hivatalos jelentése szerint az elmúlt három héten eleinte átlagban enyhe, később azonban nappal is hűvös volt az időjárás, sőt igen gyakori volt az éjjeli fagy is. Az Alföldön kifejezett csapadékhiány mutatkozott. Az éjjeli lehűlés az egész időszak alatt erős volt s mindössze csak három fagymentes éjszaka volt az országban. A tavaszi búza-, árpa- és zab vetését csaknem teljesen befejezték. Az őszi búza általánosságban megfelelően értelemes, kielégítően sűrű, de a száraz, hűvös időjárás miatt fejlődésében némileg visszamaradt. A tavaszi vetéseket az Alföldön befejezték. A rozs általában ritkább, mint a búza. Többet is szenvedett a hideg, szeles időjárástól. További fejlődéséhez — különösen a homokvidéken — meleg időre és bőséges esőre volna szükség.

Fővárosi mestervizsga

A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara területén illetékes molnáripari mestervizsgáztató bizottság folyó évi április hó 15-én a Schmidt és Császár malomban mestervizsgát tartott.

A vizsgát sikerrel letették és molnármesterek lettek: Acél Sándor, Csepri Lajos, Faborszky Ferenc, Gulicska Ernő, Holub Lajos, Hutter László, Komjáti Ferenc, Szabó Sándor, Varga Sándor és Závori Gyula.

A mestervizsgáztató bizottság tagjai voltak: Trapp Vendel igazgató elnök, Nádas László felsőipariskolai tanár, Siklósi Gyula főmolnár.

A vizsgázók egy része különösen szép eredménnyel vizsgázott, amelyért őket a vizsgáztató bizottság dícséretben részesítette.

LÁSZLÓ
MEDICAGO
KALAPÁCSOS DARÁLÓ
ACÉL TÍPUS MINDEN
LŐERŐHÖZ

REKORD
SZAB. DERCEFŐRÖGÉP
DERCEFŐRÖGÉP
KORPAKIÖRÖGÉP
Malomszükségleti
cikkek előnyös árakon!
KÉRJE ARJEGYZÉKÜNKT

LÁSZLÓ és FIA
MŰSZAKI ÉS GÉPKERESKEDŐK
BUDAPEST V.
ALKOTMÁNYU. 25.
TELEFON: 11-84-31 11-77-52

Malomkövek,

minden őrlési célra termésköböl és önélesedő mőkövek.

Darálók,

Rentábel kiöntőanyag

malomjáratok vízszintesen és függőlegesen dolgozó kövekkel.

Kalapácsrendszerű **Boton** és egyéb egyetemes őrlogépek.

Malomgépek

síkszíták, daratiszítógépek, koptatók, hántológépek, stb.

Eredeti svájci **Reiff Frank** szíteselyem és az összes malomfelszerelési és műszaki cikkek.

Műszaki, Szerszám és Mezőgazdasági Gépkereskedelmi Rt.
ezelőtt **Kann és Heller Rt.**
BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 62.
Telefon: 121-603.

Papirzsák

KÖZVETLENÜL A KÉSZÍTŐTŐL
VALÓDI NÁTRONPAPÍRBÓL
3—4 VAGY TOBBRÉTŰ
50 KILOGRAMM LISZTHEZ
VAGY EGYÉB ÖRLEMÉNYHEZ
LEGELŐNYÖSEBB ÁRÉRT:

BUDAI PAPIRÜZEM
BUDAPEST, VI, SZONDY-U. 15
TELEFONSZÁMOK: 121-402 ÉS 117-292

Ha az új őrlési rendeletben előírt kiőrlést nem tudja elérni, egészítse ki malmát

„KORUND“

dercefelbontógéppel és „SIRALY“ gyors-szítával.

Minden tekintetben jól óhajt vásárolni?

Forduljon bizalommal a

SCHWEIZ. SEIDENGAZE FABRIK A.-G.

Thal. (Schweiz.) (Marke Hohl) képviselőjéhez és gyári lerakatához:

ZOLTÁN ZSIGMOND

céghez

Budapest, Klotild-u. 14 b. Tel.: 119-374

Minden adóváltás kötelező örlés és örlemény után költségegyenérték is fizetendő

Megtérítik a malmok által kifizetett tárolási költséget.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 12.843/1943. IX. 2/a. szám alatt rendeletet intézett a Hombárhoz a költségegyenérték megfizetése és a malmok által a fejadagesökkentés alkalmából megvásárolt, de tárolás végett a termelőnél hagyott gabona tárolási-, illetve kamatköltségének megtérítése tárgyában.

A Hombár az érdekelt főbizományos malmokkal körlevélben ismertette a rendeletet és ezzel kapcsolatos utasításait. A rendelet szövege a következő: 12.843/1943. IX. 2/a. szám.

Fenti tárgyban Címhez intézett 90.657/1942. K. M. számú rendelet 167.611/1942. K. M. számú rendelet kiegészítéseként a következőket rendeltem:

Minden olyan — a 90.657/1942. K. M. számú rendelettel nem érintett — örlés után, amely lisztforgalmi adóváltás alá esik, költségegyenérték is kell fizetni. A mindenkor költségegyenértéket azok kötelesek befizetni, akik a kérdéses örlés után az 500/1942. P. M. számú rendelet alapján a lisztforgalmi adóváltás befizetésére köteleztettek.

A költségegyenérték alapja úgy a gabonánál, mint a lisztnél azonos a lisztforgalmi-adóváltásnak az 500/1942. P. M. számú rendelet szerint megállapított alapjával.

A költségegyenérték a 114.380/1942. K. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1942. évi december hó 30-i 295. száma) előírásai szerint kitermelt lisztek után:

búzadara és 0-ás liszteknek 100 kg-onként ... 10.30 P egységhez bázalistról és rozslisztnél 100 kg-onként ... 5.10 P

A 3.600/1942. M. E. számú rendelet 30. §-ának (4) bekezdése szerint lértendő tárolási és kamatköltség tíznaponként 12 fillérig-ban megállapított összegét cím köteles a 6.730/1942. M. E. számú rendelet alapján a felvásárolt búza, rozs és kétszeres után 1942. évi október hó 1-től a felvásárlás napjáig az eszben is megtéríteni, ha a kérdéses kenyérgabonát a malom saját üzemében dolgozza fel.

A rendeletnek a költségegyenérték megfizetésére vonatkozó része nemcsak a Hombár-főbizományos malmokat, hanem minden olyan malmot is érint, amely a vámörlés bármely formájával foglalkozik. Alapvetően kimondja ugyanis a rendelet, hogy minden olyan örlés — és ebből kifolyólag minden olyan örlemény után — ami után lisztforgalmi adóváltás fizetendő, egyben a Hombár-költségegyenérték is meg kell fizetni.

Bár a lisztforgalmi adóváltás már megszűnt és helyébe az 500/1942. P. M. számú rendelet 1942 július 1-től kezdődő érvénnyel a malomipari forgalmi adóváltást léptette, kétségtelen, hogy a rendelet a lisztforgalmi adóváltás alatt az utóbbit értette.

Malomipari forgalmi adóváltás pedig nemcsak a kereskedelmi, illetve a jelenleg szünetelő idegen kereskedelmi örlesek, hanem az ú. n. váltás kötelező vámörlesek után is jár. Ennek megfizetéséért a malom a felelős elsősorban, mert a váltás kötelező vámörlés végeztetőjéül megkövetelheti, hogy az ilyen örlemény után járó malomipari forgalmi adóváltás befizetéséről szóló postatakarékpénztári befizetőlapot az örlemény előtt a malomnak beszovaltassa. Amit a malom a váltás kötelező vámörlesek könyvébe, a megfelelő rovatba bevezetni köteles. (500/1942. P. M. sz. rendelet 45. §-a.)

Ez rendszerben is volna minden olyan esetben, amikor a malom még az örlemény előtt megállapíthatja, hogy a vámörlés váltás kötelező. Ha azonban a váltás kötelezőség csak utólag, pl. valamely ellenőrzés során állapítható meg, akkor már igazán nagyon bajos, sőt legtöbbször lehetetlenség az adóváltást a vámörletre áthárítani, illetve azt rajta behajtani. Azért a vámörletet teljesítő malom fokozott gondossággal igyekezzék megállapítani, melyik vámörlet váltás kötelező és éljen azzal a joggal, hogy az örlemény előtt a váltásösszeg befizetését igazoló befizetőlapot az öröltető a malomnak szolgáltassa be.

Érdekes megemlíteni, hogy már az előző gazdasági évben is felmerült az utólagosan felmerült váltás kötelező vámörlesek költségegyenértékének a malmok részéről történő befizetésének kérdése. Ekkor azonban a Hombár — tekintettel a költségegyenértéknek a vámörlettel feleltől való utólagos beszedésének nehézségeire — eltekintett attól, hogy a multban történt váltás kötelező vámörlesek után járó költségegyenértéket a malmok az öröltető feleltől utólagosan beszedjék, vagy azt sajátjukból fizessék meg. (M. M. L. 1942 május 9-i 19. száma, 149. oldal.)

De érinti a költségegyenérték befizetésére vonatkozó rendelkezése — a vegyesörli malmokon kívül — a vámörlemalmokat is, abban az esetben, ha elvonásból vagy megtakarításból származó forgalombahozható örleménykészletet állapít meg náluk az ellenőrzés.

Itt azonban álljunk meg egy szóra. A kizárólagos vámalmomnak tudvalevőleg nem szabad, hogy kereskedelmi forgalomba hozható örleménye legyen. Megtakarítást, illetve elvonást csak szemes alakban eszközölhet. Ennek dacára a legnagyobb vigyázat és minden mesterkedés dacára sem kerülhető el, hogy átmenetileg, néhány napra, ne maradjon az ilyen malom elvonása, vagy megtakarítása örleményalakban. Ha már most az ellenőrzéssel egybekötött havi elszámoltatás éppen olyan időszakban történik, amikor még az örlemény alakjában mutatkozó elvonás szemesterményre való átcserelésére még nem volt idő vagy alkalom, az ellenőrzés a lisztforgalmi adóváltás megállapítása és utána a malomipari forgalmi adóváltás előtt is írja. Annak dacára, hogy az ellenőrzés is igen jól tudja, hogy az ilyen természetű örlemény megtakarítás csak átmeneti jellegű és csak látszólagos, mert az ilyen örlemény néhány órán, vagy napon belül szemesterményre cserelődik át.

Rendeleterőleg tehát az ilyen természetű, valamint a cserekeszlethöz felőrlött örlemények malomipari forgalmi adóváltásával a malmokat a forgalmi adóhivatalt csak átmenetileg terhelheti meg és csupán az évvégi elszámoltatás eredményétől függ, vajon ezt a feltételeseleg előírt váltást a malomnak meg kell-e fizetnie. Utóbbi eset csak akkor következhet be, ha az évvégi elszámoltatás a kizárólagos vámalmom az ilyen eredetű örleményt már nem képes szemesgabonára átcserelési és így az örleménykészlet kereskedelmi forgalomba kerül, ami — kizárólagos vámalmomnál — csak egyféleképpen történhetik, mégpedig úgy, hogy ezt az örleményt a Hombárnak felajánlja s át is adja.

A kizárólagos vámalmom tehát az évközi elszámolásból eredő és terhelő feltételeseleg előírt adóváltás összegének megfelelő örleménymennyiség után a Hombárnak járó költségegyenértéket ne fizesse be, mert az évvégi elszámolás alkalmából az ilyen természetű előírásokat csaknem kivétel nélkül törlik. Akkor pedig már hiába fogja a megfelelő egyenértéket a Hombártól visszareklamálni.

A tárolási és kamatköltségek tíznaponkénti és q-kénti 12 fillér megfizetésének pedig az a jelentősége, hogy ezt a térítést a főbizományos malom — az 1942 október 1-től a felvásárlás napjáig — abban az esetben is megkapja a Hombártól, ha az ilyen gabonát megörlés végett a Hombár hozzá utalja be, — ami eddig vitára adott okot.

A termelőnek ugyanis jár ez a térítés, ha a gabona tárolását és kezelését ő vállalja a bizományos malom helyett. A malom tehát a termelőnek ezt a járandóságát feltétlenül ki kellett fizetnie. Máltákos tehát, hogy ez a költsége abban az esetben is megtéríthető, ha netalán történetesen őhozzá utalják be ezt a gabonát felőrlésre. Egyébként ebben az esetben arról a gabonáról van szó, amelyet a termelőnek, eredetileg megállapított fejadagja mennyiségéből utólag be kellett szolgáltatnia a fejadagot csökkentő rendelet következtében. Ez a mennyiség tudvalevőleg az eredeti évi fejadag 1/12 részének, szóval egyhavi adagnak felelt meg.

Fazekas-féle szabadalmazott

"RUGALMAS" malomcsőtisztító készülék

minden méretű csőhöz hozzá simul.

Raktárról azonnal szállítja:

Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21

ZSÁKOK

85 kg-os lisztes- és gabonaszákot legolcsóbban kölcsonöz, elad.

50 kg-os liszteszák, négyüdü nátronpapírból. AOK felárral együtt, új 55 fillér, egyszerűhasznált 44 fillér

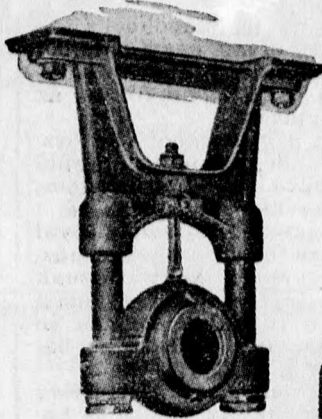
Őskeresztény cég

SZELEI MIHALY

új és használt zsák-, ponyva- zsinagárunagykereskedés

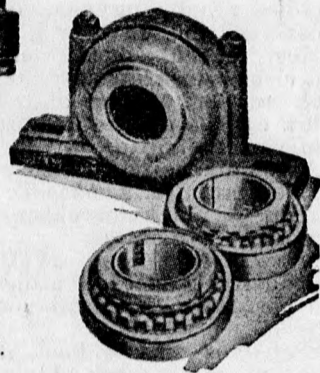
BUDAPEST, IX, SZVETENAY-UTCA 13. TELEFON: 330-772

SKF KÖZLÖMŰELEMMEK beépítése

az erőszükségletet csökkent, nagy fordulatszámok alkalmazását teszi lehetővé, a korrózió és a kenőanyag legnagyobb részét megtakarítja. Az önálló szűrőkövetővel, gőrző csapágyak gyors szerelhetők, rendkívül lehebrók, nem melegsznek, felügyeletet, javítást nem igényelnek, lenát üzemök

gazdaságos és üzembiztos

Korábban és gazdaságosan tervezünk és áptünk közlöműveket és malomipari munkagépeket (hengerek, kójarat, sikzifa, doratizáló, felvonó, stb.). Képzett szakmunkások és szerelők a tervezést és kivitelezést a legmodernebban végzik el. Katalógusokat, ismertetőket az érdeklődőknek rendelkezésére bocsátunk, tervezést, költségvetést díjtalanul készítünk.

SKF

SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R-T. BUDAPEST, IX. ÜLLŐ-UT 55.

KENDER- ÉS LEN-KIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Törőgépek. — Tlilógépek. — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r. t. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31. SZÁM

„JÖL ESİK A PIPA MERT OROSZLÁN A SZITA”

Az OROSZLÁN védjegyű szitaselymek magyarországi vezérképviselete:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám A Magyar Molnár Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

Kívánatra szívesen megküldöm új árjegyzékemet

olcsó áráimmal

Malmának jövedelmét fokozhatja, ha kevés befektetéssel beállítja a

„REX”

legújabb és legfőkételesebb

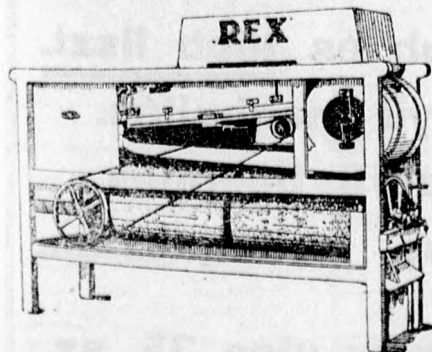
vetőmagtisztító gépet,

minden teljesítményre.

Árajánlattal készséggel szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépitészet, gép- és rostalemezgyár, Budapest, X., Szilávy-utca 20-30. (Gergely-u. sarok)

Vasárnapi molnáriskola

Irja: Nádas László.

Malomipari szakrajz.

3.

A második rajzelem téglalapokból áll. *Téglalaprak* nevezük az olyan négy oldalból álló síkidomot, amelynek szembenfekvő oldalai egymással párhuzamosak, egyenlők és az oldalak merőlegesek egymásra.

A harmadik rajzelem *négyzetekből* van összetéve. A négyzetnél mindegyik oldal egyenlő nagy, két-két szembenfekvő oldal párhuzamos, az oldalak egymással derékszöveget zárnak be.

Rajzunkon a merőlegeseket fejesvonalzóval és ráhelyezett derékszögű háromszögekkel húzzuk meg. Ha azt akarjuk, hogy rajzunk pontos legyen, akkor a fejesvonalzót gyengén szorítsuk használatkor a rajztábla széléhez és lehetőleg mindig ugyanazzal a derékszögű háromszöggel húzzuk meg a függőlegeseket.

Most fogjunk hozzá az alsó rajzlapfélén levő elemek megrajzolásához. Az ötödik és hatodik rajzelem egymás alatt helyezkedik el. Az ötödik egy *hasábszita*, a hatodik egy *hengeres szita* vázlatos rajza.

Az ötödik rajzelem első része a hasábszítát szemben mutatja, a második rész pedig távlati rajzban. A munkatervekben (diagrammokban) ez utóbbi használatos.

A szembeni nézet egyúttal egy *szabályos sokszög szerkesztésével* azonos feladat. Ugyanis a hasábszita szembeni nézete egy *szabályos hatszög*.

Szabályos sokszögeknek nevezzük azon síkidomokat, amelyeknek oldalai és azoknak egymással alkotott szögei egyenlők. A szabályos sokszögek csúspontjai közé kör húzható. Ez utóbbi tulajdonságot használjuk fel a szabályos hatszög szerkesztésére.

Mindenekelőtt meg kell említeni, hogy a szabályos síkidomoknak *részarányossági* (szimmetria) *tengelyük* van. Ez gyakorlatilag annyit jelent, hogy a részarányossági tengely fölötti és alatti, avagy ha az függőleges a jobb- és baloldali ábra része egymással egyenlő.

Húzzuk meg először az elrendezés helyesége érdekében az ötödik és hatodik rajzelem vízszintes, majd a szembeni nézetek részére a függőleges részarányossági tengelyt.

Az 1. ábrán mérjük le a körök sugarát. Vegyük háromszoros nagysággal és rajzoljuk be

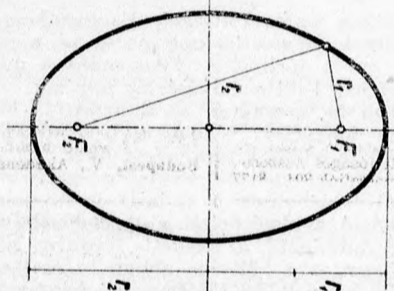
a köröket az 1. ábra szerint. A szabályos hatszög csúcsait rögtön megkapjuk, ha például a függőleges részarányossági tengellyel való metszéspontból kiindulva a sugarat a köríven felmérjük. Pontosan hatszor mérhető fel. Ha a csúcsokat összekötjük, meg van a szabályos hatszög, a hasábszita szembeni nézete.

A *vázlatos rajzról* képzeljük, hogy a szítát kissé oldalról nézzük. Így a hatszög lapjából egyik irányban (vízszintes) méretre kevesebbet látunk. Ezt a rövidült méretet az 1. ábra szerint a háromszoros lépték szerint mérjük fel. A rajzból láthatjuk, hogy a lapok élei, ugyanolyan magasságban vannak, mint a hatszög csúcsai. Ezt és az 1. ábrát felhasználva rajzoljuk meg a hatszög vázlatos képét, majd az éleket. A hasábszita hosszát lépték szerint mérjük fel az élekre. Ezeket összekötve határoljuk a hasábszítát. Az összekötő vonalak párhuzamosak a hatszög függőlegestől jobbra eső oldalával.

A hatodik rajzelemnél egyszerűbb szerkesztéssel állunk szemben. Itt a körvonal azonos a hengeres szita szembeni nézetével. A vázlatos rajzról a kör lap vízszintes mérete az előbbiekhöz hasonlóan megrövidül és a körből így *ellipszis* lesz. (1. ábra.)

Az ellipszis megrajzolása jól azonban csak úgy lehetséges, ha néhány pontját megszerkesztjük. Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy az ellipszishöz 4 pontot már ismerünk. Ezek: a megrövidülés két pontja (összekötése a *kistengely*) és ezen pontok felezőjében a kör nem változott függőleges átmérőjének két végpontja (összekötése a *nagy tengely*). Ez utóbbi két pontot fejes vonalzóval való átvétítéssel is felmérhetjük. Ez abból áll, hogy a fejesvonalzót az illető ponthoz állítjuk és mellette a kívánt helyen vékony egyenest húzunk, ami azután a keresett pontot kimetszi.

A fenti négy ponton kívül újabb pontokat kaphatunk, ha a nagy tengely felével, a kistengely végpontjából bemetszük. Így megkapjuk (2. ábra) az ellipszis két fókuszát (F₁ és F₂).

2. ábra.

Ha most a nagy tengely távolságát tetszőleges két részre osztjuk (r_1 és r_2) és ezen távolságokkal a fókuszokból köríveket húzunk, akkor ezen ívek metszeni fogják egymást és a metszéspont az ellipszis egyik pontja lesz. A részarányosságból kifolyólag egy-egy mérettel újabb négy pontot kaphatunk.

Az ellipszis megrajzolása után, az ellipszis jobbra eső ágától a vízszintes részarányossági vonalon felmérjük a hengeresszita hosszát. Ez a lezáró ellipszis egyik pontja. Ettől befelé mérjük fel a kistengelyt, majd azt megfelelően felmérjük rá a nagy tengelyt és az előbbiekhöz hasonlóan megrajzoljuk az ellipszist. Záróvonalnak azonban csak az ellipszis jobboldali ágát tartjuk meg, a többiit kigummizzuk.

A hetedik rajzelem két középpontú (azonos középpontú) *kör*. A körnek minden pontja a középponttól azonos távolságra van. Ha a kör középpontján keresztül egyenest húzunk, akkor ez a kört két pontban metszi. A két pont közötti távolságot *átmérőnek* (d) míg a középpont és bármelyik pont közötti távolságot *sugárnak* (r) nevezzük. A rajzelemet az *örloknek* jelzésére használjuk.

A nyolcadik rajzelem egy *szelelőnek* vázlatos rajza. A szelelő háza csigavonal szerint

bővíül, hogy a beszívott levegőt azonos viszonyok között tovább szállíthassa.

A *csigavonalat* közelítő pontossággal megrajzolhatjuk, ha az 1. ábra szerint (háromszorosan nagyítva a távolságokat) a vízszintes segédvonalra felmérjük a kerettől, majd O₁, majd O₂-től balra eső O₂ és ezen át húzott függőlegesre O₁ középpontokat. Most az 1. ábrán lemérjük az első sugarat (O₁-től a körvonalig) és O₂-ből ennek háromszorosával meghúzzuk a felső *negyedkört*. Majd ezt megismételjük az O₂-ből lemérhető sugar háromszorosával, az előbbi negyedkörhöz csatlakozóan. Így meg lesz a második negyedrés. Végül O₁-ből függőlegesen lemérhető sugar háromszorosával húzunk csatlakozóan negyedkört O₁-ből és elkészült a csigavonalunk. A rajzelem többi méretét az 1. ábrából vesszük.

(Folytatjuk).

— **Gyászír.** Mint részvétellel értesülünk, *Tóth Dezső* dunaszekesői malomtulajdonos, hét évi súlyos betegség után, f. hó 10-én, 45 éves korában elhunyt. Földi maradványait f. hó 12-én helyezték örök nyugalomra a dunaszekesői római kat. temetőben. Végítészességén a kiterjedt családon kívül tisztelőinek és barátainak nagy serege vett örök búcsút a megboldogulttól. — A mélyen sújtott özvegynek és a gyászoló családnak ez úton fejezzük ki őszinte részvéteinket.

— **Az európai gabonatermelés.** A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet kimutatása szerint Európában az 1934—1938. öt éves időszakban átlag 89 millió hektár, vagy pontosan az egész terület 1/5 része, illetőleg az egész szántóterület 60%-a volt gabonával bevetve. A gabonaterületből 34,9% búzára, 18,1% rozsrá, ugyanennyi zabra, 13,2% kukoricára, 12,2% árpára, 2,3% egyéb gabonafélésekre és kevert gabonára, végül 0,2% pedig rizsre esik.

— **Malomközgyűlések.** *Bácskai Malomipar Rt.* 1943 április 27-én, délelőtt fél 12 órakor, Budapest, IV., Galamb-utca 3. szám alatt tartja rendes évi közgyűlését. *Margit Gőzmalom Ipari és Kereskedelmi Rt.* Budapest, 1943 május 2-án délelőtt 11 órakor, gróf Teleki Pál-utca 15. szám alatt *rendkívüli* közgyűlést tart. *Párkányi Műmalom és Keményítő Rt., Párkány,* f. é. április 29-én déli 12 órakor tartja rendes évi közgyűlését *Budapest, IX., Soroksári-út 48. szám* alatt.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

DR. KARÁCSON JENŐ

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc), Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43. szám

MAGYAR LAJOS

GÉPSZÍJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Katona József-utca 9-11
Telefon: 113-703 és 120-262

GYÁRT:

bőr-hajtósíjokat, műszaki bőrárukat, textil-technikai bőrárukat legjobb minőségben, elsőrendű kivitelben. — Szakszerű tanácsadás minden szíjtechnikai kérdésben.

*Triumphflex-gépszíj
a modern gépi üzem
legjobb hajtósíjja*

NATRON PAPIRZSÁK

minden méretben 1-2-3-4-5 és többretű
minden örleményhez, hüvelyeshez
Közvetlenül szállítja a

PAPIR- ÉS PAPIRZSÁKÜZEM

BUDAPEST, III., ÁRPÁD FEJEDLEM-ÚTJA 47

TELEFON: 163-033, 293-075

50 kg-os háromretű
liszteszák

45 fill.

50 kg-os erősebb
külföldi
nátronpapírból

49,5 fill.

minden új felárral együtt.
500 darabig igénylés nélkül
raktárról szállítható

EREDETI SVAJCI SZITASÉLYEM

ALBERT WYDLER (Zürich) Márka

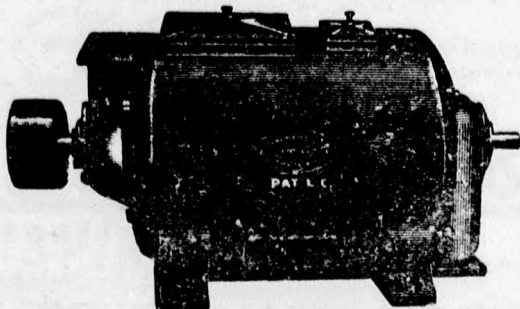
szavatol tartosságáért és a legnagyobb szítáló-
képességéért. Azonnali szállítás friss gyári áruból.

Képviselet: **KOZMA SÁNDOR, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.**

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.G. SRTASSBOURG

konstrukciója

PAT L.-C- töretkorpagép

**Fehébb és több liszt.
Könnyű meghajtás.
Egyszerű beépítés.
Alacsony fordulatszám.**